Eugenijus SVETIKAS

Investigations of Užubaliai cemetery in 1999

In 1999 the LIH carried out investigations in Užubaliai cemetery. The excavation area covered the central part of the cemetery from the eastern edge of gravel pit (the western boundary of the cemetery) up to the eastern edge of the cemetery. The excavation area covered 125 m² (3 trenches). Trench No 1, bordering on the edge of the gravel pit, contained only fragments of human bones and an ear-ring dated to the 2nd half of the 15th-the 1st quarter of the 16th century. Trench No 2 bordered on the eastern edge of trench No 1, whereas trench No 3 – on the eastern edge of trench No 2. These trenches contained 25 inhumations dating to the 17th century including 11 burials with burial items. The burial items were coins of the 18th century, pendants, beads, rings, a sash weaving knife (?), pins, knives with wooden handles and iron rectangular brooches.

Povilas TEBELŠKIS

DRUSKIŲ SENKAPIO TYRINĖJIMAI 1998 M.

Spėjamas Druskių senkapis (Kupiškio r.) yra 1,35 km į P–PR nuo Utenos–Kupiškio kelio kryžkelės su keliu į Adomynę, 0,8 km į PV nuo Druskių kaimo kapinių, 0,2 km į PR nuo Aluotų–Druskių piliakalnio, miške. Iki 1976 m. ši vieta archeologams nebuvo žinoma. Tais metais teritoriją į PR nuo Aluotų piliakalnio žvalgė LII archeologas A. Girininkas. Miške buvo pastebėta keletas nežymių kauburėlių nuo 6 iki 12–13 m skersmens, 15–30 cm aukščio. Kai kuriose vietose pastebėti iškasinėti ploteliai. Netoli tos vietos, kur prie pušies prikaltas medinis kryželis, buvo iškastas 6×4 m dydžio plotas. 1,25 m gylyje atidengtos supuvusio medinio karsto liekanos. Aptiktos 4 kalvio darbo vinys. Nustatyta, kad čia palaidota moteris, jai į kapą buvo įdėtas odinis maišelis su 3 monetomis: sidabriniu Rygos šilingu ir 2 varinėmis Jono Kazimiero monetomis (ant vienos matėsi 1657 m. data). Tyrinėjimo vietoje, 20 cm gylyje nuo žemės paviršiaus, užfiksuotas 4–6 cm storio tamsios žemės sluoksnelis, kuriame matėsi pelenai, sudegę smulkūs kaulų ir medžio anglies trupinėliai. Spėjama, kad čia būta pilkapyno, o XVII a. įrengtos kapinės.

1992 m. šią teritoriją žvalgė KPC archeologai. Nustatyta senkapio

teritorija, 1993 01 11 patvirtintas senkapio teritorijos planas. Objektas tais pačiais metais įrašytas į Naujai išaiškinamų archeologijos paminklų sąrašą (IP 2347/A).

Teritorija, kurioje spėjama buvus pilkapyną ar kapinyną, yra miške, jos paviršius nelygus, iškasinėtas duobėmis. Ryškiau išsiskiria apie 35 m ilgio ŠR–PV kryptimi ir apie 15 m pločio neaukšta kalvelė, ant kurios augančioje pušyje dar yra medinio kryžiaus liekanų. Artimiausioje sodyboje gyvenantis buvęs eigulys Juozas Augulis (gim. 1921 m.) papasakojo, kad tą vietą žmonės vadindavo ir tebevadina Senaisiais kapais. Maždaug iki 1959 m. kalvelėje stovėjęs medinis kryžius su 1888 m. data. Apie čia aptiktus kokius nors radinius duomenų nėra.

1998 m. rugpjūčio mėn. vykdytų žvalgomųjų archeologinių tyrinėjimų metu iškastos 2 perkasos ir 2 šurfai (64,5 m^2 plotas). Perkasoje Nr. 1, iškastoje į Š nuo Senųjų kapų, po miškožemiu užfiksuotas 15–60 cm storio švaraus supustyto smėlio sluoksnis, esantis virš 20–30 cm storio pilkos žemės su smėlio priemaiša ir smulkiais angliukais (buvusios velėnos). Po juo užfiksuotas įžemis – smėlis. Analogiški sluoksniai užfiksuoti ir kitose tyrinėtose vietose. Perkasos Nr. 2 kvadratuose A–B–1–2, 15–20 cm gylyje nuo žemės paviršiaus, apie 80×55 cm dydžio plotelyje, smėlio su nežymia pilkos žemės priemaiša sluoksnyje, surinktas nedidelis kiekis smulkių degintų kauliukų. Juos tyręs VU MF Anatomijos, histologijos ir antropologijos katedros docentas R. Jankauskas nustatė, kad kauliukai yra maždaug 5–10 metų vaiko. Jų traktavimas, turimais tyrinėjimų duomenimis, lieka problematiškas. Reikia pažymėti, kad archeologas V. Kazakevičius, 1988–1989 m. tyrinėdamas netoli nuo Druskių esančius Visėtiškių ir Miškinių pilkapynus su griautiniais kapais, juose irgi rado degintinių kauliukų fragmentų be jokių radinių. Neaiškus šių degintinių kauliukų laikotarpis, autorius jų nelaiko atskirais kapais.

Kalvelę, vadinamą Senaisiais kapais, reikia saugoti kaip senąsias kaimo kapines, o norint nustatyti, ar tikrai šioje vietoje būta pilkapių, reikia atlikti didesnės apimties archeologinius tyrinėjimus.

Povilas TEBELŠKIS

Investigations of Druskiai cemetery in 1998

The area of 64,5 m² (2 trenches and 2 test pits) was excavated in Druskiai cemetery in 1998 where coins from the 18th century had been found before. There were uncovered burnt small bones, but no burial items.

Gintautas VĖLIUS

KERNAVĖS–KRIVEIKIŠKIŲ XIII–XIV A. SENKAPIS

1998–1999 m. VU bei KAIRM ekspedicija tęsė Kernavės–Kriveikiškių senkapio tyrinėjimus, pradėtus 1994 m. (žr. *ATL 1994 ir 1995 metais*, V., 1996, p. 149–154, *ATL 1996 ir 1997 metais*, V., 1998, p. 248–249). Tyrinėjimų tikslas buvo nustatyti Š bei P senkapio ribą. Paminklo kraštai R bei V surasti ankstesniais tyrinėjimų metais. Tuo tikslu iškastos 5 perkasos (iš viso 448 m² su išpjovomis). Rasta 114 griautinių kapų. Perkasa Nr. 9 kasta į P nuo 1994 m. tirtos perkasos Nr. 2. Perkasa buvo 5×20 m dydžio (111 m² su išpjovomis), orientuota Š–P kryptimi. Tik Š jos trečdalyje rasta 16 kapų. Likusi perkasos dalis buvo tuščia. Taigi čia aptiktas P senkapių kraštas. Perkasos Nr. 10–13 (atitinkamai 106, 104, 101 ir 26 m² su išpjovomis) taip pat buvo prijungtos prie minėtosios perkasos Nr. 2 ir sudarė vieną ilgą 5 m pločio bei 65 m ilgio perkasą, orientuotą į Š nuo perkasos Nr. 2. Čia aptikti 98 kapai. Jau perkasoje Nr. 12 kapai išretėja, o perkasos Nr. 13 Š gale jų nebėra. Tai leidžia manyti, kad čia yra Š senkapio riba.

Jau iš ankstesnių tyrinėjimų buvo žinoma, kad senkapio vietoje XV–XVII a. stovėjo sodyba. Tačiau tų laikų kultūrinio sluoksnio tirtose perkasose aptikti nepavyko. Matyt, jis buvo suartas vėlesniais laikais. Išliko tik storas, iki 60 cm perartas juodžemio sluoksnis. Jame aptikta apie 2 tūkst. žiestos buitinės keramikos šukių. Be to, rastos 6 ūkinės paskirties duobės, poros židinukų bei molinės aslos fragmentų, taip pat per 20 stulpaviečių. Kadangi kalva ne sykį buvo suarta, dabar sunku nustatyti tikslią sodybos buvimo vietą. Tačiau daugiausia keramikos, stulpaviečių, ūkinių duobių buvo randama 1994 m. tyrinėtoje perkasoje Nr. 2 (taip pat ir krosnies liekanų), perkasos Nr. 9 Š dalyje ir perkasoje Nr. 10. Šioje vietoje ir turėjo būti XV–